

Vsako leto imam novice o železniški progi, ki bi kar zdvijali za železnim konjem, če bi jih ne imel pod težo svojega pogleda. Na peronu jih držim kar najtesneje ob sebi, da bi mi ne prišli pod kolesa — nasprotno vozečih vlakov. Težko je preprečiti, da bi oko ne dobilo kake smeti od lokomotive, saj

človek le raje gleda naprej, kakor nazaj. Kipeja nikdar ne zapustim, ne da bi za seboj zabrisal sledov po jstvinah. Meščanska specialiteta pa je, da zapuste vozove v takem stanju, da bi morali za njimi pošiljati mestne pometače.

Na avtih smo se vozili celo doli na Jadran. Od skrbi mi je gomazelo po vsem životu, kadar sem ugledal pod strmimi bregovi strehe hiš (Čabar). Da bi teža živega tovora na ostrih ovinkih ne poganjala nerodnega tovrnega avta preko ceste, smo iz previdnosti vse strme klanice (navzdol) prehodili po bližnjih stezicah. Da mi je bil šofer za to hvaležen, mi je povedal šele doma. Tudi njega je skrbelo, če bi odpovedale zavore.

Najmanjših skrbi nisem imel tudi na pomolih. Zvedavo lice je bilo obrnjeno na vse strani, samo pod noge ne. Zdaj mi je butnil otrok ob kak ponton, zdaj sem ga lovil, da mi ni zdrknil v kako odprtino, ali preko stopnice v morje. Čolni pa so mi ostali v zelo skaljenem spominu. Neprizadevani val nas je nagnil. Tedaj pa plane prestrašena deca na drugo stran in le sreči sem pripisoval, da se nismo prevrnili med ribe, ker je čolniti že zubljal ravnotežje.

Zelo velike nepravilnosti mi pa v mestih povzročajo telesne potrebe in to zlasti za deklice. Pa v Ljubljani bi se bilo, težje mi je bilo

v Zagrebu. Kjerkoli sem prašal, po vseh javnih straniščih je bilo treba plačati za deklice po 1 Din, dočim sem dečke lahko brezplačno odpravil. To vprašanje bi bilo treba nujno rešiti, saj je vsak dinar na izletih tako dragocen. Če nam je dovolila Maloželezniska družba prosto vožnjo po vseh zagrebških električnih progah, bi bilo še nujnejše potrebno, da bi mestne uprave dovolile šolam prosto uporabo javnih stranišč.

Pri tej priliki naj še omenim, da se mi je otrok na vlaku zaprl v stranišče; ker ga ni znal odpreti, je jokalo toliko časa, da ga je sprevodnik rešil zadrege. Okna, kljuke, zavore, vse je tam drugače, neznano, na vse je treba opozarjati, da se izognemo nepravilnostim. Opazil sem celo, da so se sumljivi potniki sukali krog razvitejših deklic.

Na planinah ni človek nikdar dovolj previden. Ne ogroža nas le kamenje, strmine, prepadi, klini, megla, naliivi, pač pa splošno zdravstveno stanje otrok. Pregreti pijejo preko mere vodo in mleko, malinovec in čaj, da nimaš potem vso noč nikakega miru. Pazi na zmernost!

Hvaležni so spomini na šolske izlete, polni so veselja, a kdo čuti z otroško dušo, mu nobeno breme ni pretežko. Kdor pa se sramuje z dečo med svet na ostane obrtnik ob nakovalu sredi šolske sobe.

Josip Lapajne.

Splošne vesti

FERIJALNA KOLONIJA UČITELJEV OSNOVNIH IN MEŠČANSKIH ŠOL V IGALU

Tudi letos bodo člani ferijalne kolonije jugoslovanskega učiteljstva osnovnih in meščanskih šol letovali v svoji koloniji v Igalu, najlepšem kopališču naše Boke-Kotorske.

Letovanje v koloniji traja od 11. julija do vključno 9. avgusta 1936. Cena za stare člane 650 Din, a za nove 750 Din. Članarina znaša 24 Din, a vpisnina 10 Din. Otroci rednih članov plačajo do 8 leta 1/2, a od 8 do 14 leta 1/2 gornje cene.

Prijave za letovanje se pošilja predsedniku organizacije Svetozarju Miloševiću, upravitelju meščanske šole v Užicki Požegi. Vsak prijavitelj član pošlje na račun polovice oskrbnine in to za odrasle 300 Din, za otroke 150 Din. Ostala polovica se plača takoj po prihodu v kolonijo.

V koloniji se more ostati ves mesec ali 15 dni. V prijavi se mora navesti točno koliko dni želi prijavitelj ostati v koloniji. Kdor želi ostati le pol meseca, mora naznačiti, ali v prvi ali v drugi polovici. Prijave z nakazili se sprejemajo do vključno 20. junija 1936. Užicka - Požega, dne 30. maja 1936.

Glavni poverjenik F. L. J. U. Svetozar Milošević.

Na Višji gospodinjstvi šoli dr. Krekovi v Ljubljani VII se vrši štiritedenski gospodinjstvo - kuharski tečaj za učiteljice in gosposentinke srednjih šol od 2. do 30. julija t. l. Poučevalo se bo: kuhanje in konzerviranje, gospodinjstvo in serviranje, šivanje in krojno risanje. — Priglasje sprejema vodstvo šole do 28. junija t. l.

Skrb za brezposelne učitelje (-ice)! — Sestanek v Mariboru 29. junija! Še vedno je nekaj stotin naših najmlajših obsojenih na čakanje... Zlasti v Mariboru ter njegovi bližini in daljni okolici jih je mnogo, za katere niti ne vemo. Naša stanovska organizacija s svojim odsekom za brezposelne v Mariboru sklicuje na Petrovo, 29. junija ob pol 10. uri v mariborski Glasbeni matici zborovanje vseh brezposelnih abiturientov in abiturientk mariborskega učiteljstva. Na dnevnem redu so važna poročila o položaju brezposelnih, sestavile se bodo pa tudi smernice za lepšo prihodnost. Zato naj ne manjka ni-

kogar, ki strahoma gleda v bodočnost! Sestanek naj okrepi našo mlajšo generacijo, da bo lažje prenašala krize in težave bridke sedanjosti. Tovariši (-ice) v bivši mariborski oblasti, opozorite prizadete v svojih krajih na ta zbor brezposelnih učiteljev in učiteljic!

— Starši! Obdarujte pridne dijake s Sienkiewiczovimi znamenitimi romani: Z ognjem in mečem — broš. Din 50,—, platno Din 75,—; Potop I. in II. del — vsak del zase broš. Din 50,—, platno Din 75,—, ali z Langerjevo povestjo: Pes II. čete »zlata mladinska knjiga« — broš. Din 48,—, platno Din 62,—. Razveseljivo darilo za počitnice! Najboljši vpliv na mlada srca!

— Državna narodna šola v Mengšu priredi v nedeljo, dne 21. junija 1936. proslavo 100 letnice obstoja šole. Vzpored: 1. Ob 3. uri pop. otvoritev proslave. 2. Blagoslovitev šolskega prapora. 3. Razvitej. 4. Slavnostni govor. 5. Deklamacije šolskih otrok. 6. Mladinski pevski zbor. 7. »Ahasver pripoveduje«, enodejanka. Igrajo šolski otroci. 8. Zaključni govor. 9. »Bože pravde«. — Pri proslavi sodeluje mengeška godba. K proslavi vabi učiteljstvo bližnjih šol — Upraviteljstvo šole Mengeš.

— Mariborskim absolventom iz l. 1930/31! Na pobudo »Prešerna s črtico«, prosim vse tovariše, da pošljejo radi sestanka ob priliki naše petletnice predloge na naslov: dr. Vinko Brumen, Ljubljana, Univerza. — Tovariški pozdrav in na veselo svidenje! — »Stric Dolef«.

— Tovariši (učit.) maturanti iz l. 1906.1 30 let bo minilo letos, odkar smo zapustili naše učiteljske v Ljubljani. Od takrat se nismo več sestali. Ali naj gre tudi ta obletnica mimo nas kakor vse dosedanje? Po tolikem času si gotovo večina nas želi svidenja. Kdaj in kje naj se vrši sestanek? Razmišljajte o tem in poročajte! Tov. pozdravi! Jerin Vojteh, Sv. Lovrenc-Štore. Paternost Riko, Tržič.

— Člane (-ice) sreskega društva JUU v Novem mestu, ki niso še poravnali članarine prosimo, da se čimprej poslužijo poštne položnice (št. našega ček. rač. je 12.807). Društvo ne more plačati sekciji dolžne zneske. Tovariši (-ice), zavedajte se svojih dolžnosti in tudi ne ovirajte delo drugim! — Odbor.

Cisti

o učiteljstvu, šoli, prosveči in JUU

— Učiteljem, ki so služili na privatnih šolah, ne štejejo teh let za pokojnino. To se pravi v konkretnem primeru sledeče: Učitelj, ki je od 1900. do 1918. služil na zasebnih šolah družbe sv. Cirila in Metoda, od l. 1918 pa na podržavljenih družbenih šolah ali na kaki drugi javni državni šoli, ima danes stvarno samo 17 let službe za pokojnino, ker se mu vsa prejšnja leta na zasebnih šolah družbe sv. Cirila in Metoda sploh ne štejejo za službeno dobo. Izjema so oni učitelji, ki so v Trstu služili kot državni učitelji na družbenih šolah. Krivica takega postopanja je očitna, ali dokler so zakonski predpisi taki, je vsakršno drugačno postopanje nemogoče in ga tudi ne moreta odobriti niti glavna kontrola niti državni svet. Prosvetna uprava in učiteljska organizacija se že nekaj let trudita, da s finančnim zakonom popravita to krivico, ki je tem hujša, ker udarja samo po učiteljih, ki so v Avstro-Ogrski opravljali posebno narodno službo. (»Slovenec« 16. VI.)

— Zveza mladih intelektualcev v Mariboru razpuščena. (»Mariborski večernik« 6. VI.)

— Za Slomškove praznike dobijo šolarji na potrdilo od šolskega vodstva, da je to šolski izlet, pravico do četrtinske vožnje. (»Slovenec«, 11. VI.)

— Arabščina je v Hararju zopet šolski predmet mesto amharščine. Tudi vse verske šole mohamedancev in njih organizacije bodo obnovljene. S filomuslimansko politiko si želi Italija pridobiti čim večji vpliv med mohamedanci. (»Trgovski list«, 9. VI.)

ljene so tudi redovne šole v Korunu, Torosi, Logronu, Valencijsi, v Palmi in drugod. Samo redni »Učedih križarskih vitezo« je bilo odvzetih 19 šol. (»Mariborski večernik«, 2. VI.)

— Na Japonskem so ustanovili »Šolo za neveste«. Šola traja dve leti, na koncu dobi vsaka absolventka spravevalo, ki se glasi: Po vsem tem moremo absolventko priporočiti kot teoretično in praktično dovršeno nevesto, ki odgovarja najvišjim zahtevam. (»Slovenski dom«, 4. VI.)

— O šoli za slovenske izseljence v Gladbecku, kamor je imenovan tov. Anton Šlibar iz Litije, piše »Izseljeniški vestnik Rafael« v svoji junijski številki. Članek je zanimiv, ker nam pojasni historiat te šole, ki je imela svoj skromen začetek pred 10. leti.

— Novo poslopje šolske poliklinike v Ljubljani bo sezidano še letos nasproti Tehnične srednje šole. (»Slovenec« 14. VI.)

— Na Kočevskem ni pomembnejšega slovenskega društva, kjer bi ne imel vodilne vloge baš državni uradnik in učitelj. Ta naš slovenski intelektualac žrtvuje prosvetnemu in gospodarskemu delu tukajšnjega prebivalstva skoro ves svoj prosti čas. Večkrat pa mu je ta njegov trud poplačan prav z oridkim razočaranjem, ker se pri nas Slovenci — žal — še danes ne loči narodnostnega dela od političnega. (»Slovenski narod« 10. VI.)

— Ljudska univerza v Mariboru je imela v pretekli sezoni 58 prireditev. (»Marib. večernik« 6. VI.)

— Iz govora ministra Kreka v Mengšu. ... Neizmerna je bila mera osebnih in občin krivic, ki jih je zagrešil prejšnji režim nad narodom. Naša vlada jih sistematično in vztrajno popravlja. Ni mogoče vsega popraviti v enem letu. Vendar vidimo, da se vračajo preganjani uradniki na svoja mesta, da naši zaničevani učitelji dobivajo zadoščenje... (»Ponedeljski Slovenec« od 8. VI.)

— Radio je na šolah v Italiji že precej razširjen. Radijske emisije posluša na 8284 aparatih 1.800.000 učencev osnovnih šol. (»Slovenec« od 9. VI.)

— Gradnja reteške šole je po odobritvi večjega brezobrestnega posojila pri banovinskij upravi — zagotovljena.

— O padanju števila učencev na nemški manjšinski šoli v Ljubljani piše »Deutsche Zeitung« od 7. VI.

— Otroci pijancev. Francoska raziskavanja so odkrila, da doseže več kot šest let starosti le 50% otrok iz družin pivcev. Število ponesrečenih porodov je dvakrat večje. Otroci, ki dorastejo so večina slaboumni, bolelni in tudi navedeno manjvredni. Prof. Seiffert je ugotovil, da dobe pijanci, ki niso dedno obremenjeni, z zdravno ženo, ki ne pije, zdrave otroke, dedno obremenjeni z enakimi ženami pa skoraj vedno otroke, ki tudi postanejo pijanci. (»Babiški vestnik« št. 6.)

— Zadeva štetja službene dobe učiteljstva prejšnjih šol verskih samoupravnih občin in zasebnih šol s pravico javnosti je dovedla do težkih krivic. Državni svet je 12. junija 1936. z razsodbo 7370 odbil pritožbo učiteljice Lugumerac, da se ji v šteje službena doba, opravljena na šoli verske samoupravne občine v Somboru, v pokojnino. Prav tako so znani slučaj, da ovira glavna kontrola vštete službene dobe na šolah družbe sv. Cirila in Metoda, kar se protivi ne le določbam zakona o avstrijski učiteljski pragmatiki z dne 28. julija 1917., ampak tudi sklepom narodne vlade za Slovenijo, ki je l. 1919. prevzela učiteljstvo šol družbe Sv. C. in M. v državno službo ter mu vstela dotedanje službeno dobo za napredovanje in odmero pokojnine. (»Slovenec«, 11. VI.)

— Posamostanjenje šolstva v Avstriji. Dobra polovica učiteljske, dobra tretjina srednjih in več sto osnovnih šol je že v samostanskih rokah. Učiteljstvo plačuje država. S temi šolami mislijo zatreti hitlerjevski duh med mladino. Nad 2500 dijakov je bilo namreč aretiranih zadnji čas, ker so ustanavljali tajne hitlerjevske krožke. (»Jutro«, 11. VI.)

Učiteljski pravnik

— § Vprašanja: G. J. iz T.

1. Moji odtegljaji na uslužbenskem davku se ne ujemajo z računi v »Ročnem katalogu«. Kaj se še vse odtegne razen uslužb. davka, 1% prinos in stanarinskega davka? Kakšen je princip za odmero uslužbenskega davka od materialnega stanovanja?

Zakaj ne prejemamo uradnih odmer za davke, kot je bilo svoj čas v navadi?

Kako je postopati, ako se nam zdi odmera nepravilna?

2. Kako stoji pokojninski sklad? Na koliko je narasel? Ali se pričelo v l. 1936 izplačevati pokojnine iz njega, kot je bilo zakonito ugotovljeno? V katerem času se danes nakazujejo pokojnine po upokojitvi?

3. a) V kateri izmeri pripada kurjava zakonskemu paru, b) v kateri, ako je en del upokojen, c) v kateri, ako zakonski par ni skupno nameščen v eni upravni občini oziroma na šoli?

4. Sme kraj. šolski odbor zakonskemu paru, od katerega je en del stopil v pokoj, odpovedati stanovanje za poročene, oziroma ima li pravico zahtevati od upokojenega dela stanarino?

5. Ali more upravitelj oziroma učitelj, ki postane nadzornik v istem kraju, še nadalje stanovati v službenem stanovanju, ako je njegova žena aktivna učiteljica? Ali mu pripada stanarina in ženi naturalno stanovanje za poročene?

6. Ali je lestvica za odmero uslužbenskega davka v »Roč. katalogu« merodajna za odtegljaje pri naših službenih prejemkih?

Tri stvari...

Najpoprej jo je dolgo sam preizkušal, župnik Kneipp, preden je dal sladni kavi, pripravljeni po njegovih navodilih, tudi svoje ime, svojo sliko in svoj podpis. To troje pa je še tudi dandanes na vsakem pristnem zavitku

Kneippove sladne kave

Po Mosetizhu — »Neposredni davki«, se uporablja ta lestvica za hišno služabništvo, za učiteljstvo pa prihaja v poštev lestvica 2 po pravilniku B k čl. 95 zakona, ki se od prejšnje razlikuje. Kako je z zadevo?

Odgovor!

Ad 1. Čl. 89. zakona o neposrednih davkih z dne 8. II. 1928 določa, da je zavezan uslužbenskemu davku vsak dohodek bodisi v denarju ali v naravi. Učiteljska naturalna stanovanja odnosno stanarine so z zakonom določeni redni prejemki in se njih večina pršteje za odmero davka k ostalim mesečnim prejemkom. Naturalno stanovanje se zaračuna v višini pripadajoče stanarine. Odtegne se uslužbenski davek, 1% davek in vloga za pokojninski sklad, stanarinski davek ne obstoja iz gori navedenega razloga. — Uradniki odmer davka ne prejemajo, ker je z zakonom točno določeno, kakšen davek je plačati od redno ponavljajočih se mesečnih prejemkov. — Ako je odmera nepravilna, naj se dotičnik po uradni poti pritoži na nakazujočo oblast (odd. IV), odnosno prosi za pojasnilo. Vaši prejemki so: plača 1450, polož. doklada 650, osebna doklada 240, rodb. doklada za 2 otroka (13 in 15 let) 220 in stanarina (nat. stanovanje) 150 Din, skupaj 2710 Din.

Od tega se odbije za Vas 400 in za 2 otroka po 100 Din skupaj, 600 Din. tako da ostane davku obvezan znesek 2110 Din.

Po 21. stopnji 2. tabele iz čl. 95 znaša Vaš uslužbenski davek 86 Din, 1% davek pa 21 Din.

Ako vpišemo prednje Vaše prejemke v »primer« »Ročnega kataloga« na strani 169, se Vaši odtegljaji na uslužbenskem davku popolnoma ujemajo in odgovarjajo zakonskim predpisom.

Ad 2. Kako stoji »uradniški pokojninski sklad«, ustanovljen s § 133. U. Z. nam ni znano, ker se upravlja po 3—4 odst. tega § in ni bila še njega višina objavljena.

Rodbinske pokojnine so se pričele izplačevati iz »uradniškega« pokojninskega sklada po § 145 U. Z. z osmim letom po ustanovitvi tega t. j. s 1. aprilom 1938.

Državnemu uslužbencu se nakaže osebna pokojnina približno v 2 mesecih, potem ko je upokojen. — Po § 128. U. Z. se določi količina osebne pokojnine z istim odlokom, s katerimi je upokojen, odnosno s posebno odločbo najkasneje v 15 dneh, če je bil upokojen s krajevim ukazom. — Odmera pokojnine je izvršna — izplačljiva šele, ko jo oceni Glavna kontrola in da svojo soglasnost. Ta postopek traja običajno, ako ni odmera sporna, 6 tednov, sicer pa več časa. Priboriti si bo pač treba odločbo, da se bodo iz aktivnih prejemkov nakazovali zneski v višini pokojnine tudi po upokojitvi, ki se obračunajo ob nakazilu prve pokojnine. Predlog se ponovi na banovinski in drž. skupščini.

Ad 3a. Učiteljskemu zakonskemu paru pripada družinsko kurivo, količina tega bo določena s pravilnikom. Zadevni okrožni razpis kralj. banke uprave IV—12624/25 z dne 5. I. 1931 je smatrati kot navodilo kraj. šol. odborom za višino količine drv. — b) Ako je mož upokojen ne pripada kurivo ženi akt. učiteljici (§ 30. fin. z. za l. 1933/34). — c) Ako službujeta v različnih občinah, pripada onemu, pri katerem so rodbinski člani družinsko kurivo, drugemu pa samsko kurivo pod pogojem, da imata tudi ločeno gospodinjstvo.

Ad 4. Ako je upokojen mož - učitelj (I. del), ne pripada ženi akt. učiteljici ne stanovanje, ne kurivo (§ 30. f. z. 1933/34 — okrožni razpis IV—8934/1 z dne 14/6. 1933, točka 1, ki je bil poslan vsem upraviteljem nar. šol in kraj. šol. odborom). Ako je žena - učiteljica upokojena (II. del) in je mož - učitelj aktiven, ima itak le-ta pravico do rodbinskega stanovanja, ne glede na to, kaj je njegova žena.

Ad 5. Upravitelj odnosno učitelj, ki postane nadzornik nima pravice do naturalnega stanovanja — stanarine od šolske občine, pač pa ima to pravico kot nadzornik in sicer na stanarino od upravne občine na sedežu šol sreza v smislu § 175. zak. o nar. šolah. — Žena - učiteljica sreskega šolskega nadzornika pa nima pravice ne do stanovanja ne do stanarine (§ 30. f. z. 1933/34 — okrožni razpis ban. uprave IV—8934/1 z dne 14. 6. 1933, točka 2).

Ad 6. Lestvica v »Roč. katalogu« na str. 170 za odmero uslužbenskega davka po čl. 95